

Til lovforslag nr. L 22

Folketinget 2011-12

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 13. december 2011

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social pension

(Forhøjelse af folkepensionsalder, indførelse af seniorførtidspension m.v.)

[af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 2. Social- og integrationsministeren har stillet ændringsforslag nr. 3.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 21. november 2011 og var til 1. behandling den 25. november 2011. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og social- og integrationsministeren sendte den 19. oktober 2011 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 16. Den 22. november 2011 sendte social- og integrationsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

BUPL,

Foreningen Rejsearbejdere.dk.,

Forsikring & Pension og

Fødevareforbundet NNF.

Social- og integrationsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har følgende mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget:

BUPL,

FOA - Fag & Arbejde,
Foreningen Rejsearbejdere.dk og
Fødevareforbundet NNF.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 16 spørgsmål til social- og integrationsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL og LA) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af social- og integrationsministeren stillede ændringsforslag. Flertallet stemmer imod de under nr. 1 og 2 stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet stemmer for de stillede ændringsforslag.

Et andet *mindretal* i udvalget (LA) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og de stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

4. Politiske bemærkninger

Enhedslistens medlemmer af udvalget anerkender, at lovforslaget indeholder positive forslag om, at beskæftigelseskravet for ret til opsat pension nedsættes, og at bundfradraget for arbejdsindtægt ved beregning af pensionstillæg og personlige tillæg forhøjes. Men Enhedslisten må tage skarpt afstand både fra forslaget om at fremrykke forhøjelsen af folkepensionsalderen med 5 år og forslaget om seniorførtidspension.

Forhøjelsen af folkepensionsalderen skal ses i sammenhæng med forslagene om forringelse af efterlønnen og fleksydelsen. Det er også nødvendigt at se det i sammenhæng med halveringen af dagpengeperioden, og at det er blevet dobbelt så svært at genoptjene dagpengeter.

Den samlede konsekvens af disse ændringer vil være, at mange flere mister dagpengereetten, inden de når efterlønsalderen. Mange flere vil stå uden forsørgelsesgrundlag, frem til at de kan gå på folkepension som 67-årige. De er henvist til at leve af kontanthjælp – eller ingen penge på grund af kontanthjælpsreglerne. Og mange flere vil blive tvunget til at blive ved med at arbejde, enten til de er 64 år, hvis de har ret til efterløn, eller til de er 67 år – og i fremtiden måske 68, 69 og 70 år, selv om de er trætte og nedslidte og burde have mulighed for et værdigt otium.

Det er sagt gentagne gange af forligspartierne bag tilbagetrækningsreformen, at seniorførtidspension er en solidarisk erstatning for efterlønnen og en løsning for de nedslidte arbejdere. Det er ikke rigtigt.

Man kan tidligst søge seniorførtidspension 5 år før folkepensionsalderen. Det betyder, at man fra 2017 først kan søge om seniorførtidspension, når man er fyldt 62 år. Denne pension erstatter således ikke efterlønnen for de 60-62-årige.

Det fremgår af bemærkningerne, at der ikke er tale om en ny ordning, men blot om en ny ansøgningsmulighed til den eksisterende førtidspensionsordning. Der gælder nøjagtigt de samme krav for tilkendelse af seniorførtidspension som for tilkendelse af førtidspension. Arbejdsevnen skal være væsentligt og varigt nedsat i et sådant omfang, at man ikke er i stand til at forsørge sig selv ved indtægtsgivende arbejde. Det betyder, at det vil være uendelig få af dem, der i dag kan gå på efterløn, der vil have ret til seniorførtidspension.

At der er tale om en meget lille gruppe, fremgår af bemærkningerne, hvor det skønnes, at ca. 2.700 personer vil få seniorførtidspension i 2015. Det giver sig selv, når kravene til seniorførtidspension er yderligere skærpede i forhold til den almindelige førtidspension, da der stilles krav om en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, som skal være på 20-25 år.

Ud over betingelsen om tilknytningen til arbejdsmarkedet er den store forskel på seniorførtidspension og almindelig førtidspension, at sagsbehandlingstiden bliver kortere, og at der skal træffes afgørelse, senest 6 måneder efter at kommunen har modtaget ansøgningen. Sagen skal afgøres på det foreliggende grundlag, og ansøgerne skal ikke gennemgå arbejdsprøvning eller andre foranstaltninger.

Det er positivt, at ansøgeren slipper for arbejdsprøvning, men i den foreslåede udformning kommer det ansøgeren til skade. Det er erfaringen, at langt de fleste, der i dag søger førtidspension på det foreliggende grundlag, får afslag. Det samme vil helt sikkert gøre sig gældende ved ansøgninger om seniorførtidspension. Ankestyrelsen har opgjort, at 70 pct. af alle afslag på førtidspension er afgjort på det foreliggende grundlag.

Disse afslag skyldes overvejende, at sagerne ikke er oplyst godt nok.

Det fremgår af den skriftlige fremsættelse, at hensigten med seniorførtidspensionen er, at »personer, der er nedslidte efter et langt arbejdsliv, kan sikres en enkel og hurtig adgang til førtidspension, når de er mindre end fem år fra folkepensionsalderen«. Det er helt misvisende. Den eneste nye rettighed, der indføres med dette forslag, er, at nedslidte mennesker får ret til et langt hurtigere afslag på deres ansøg-

ning om førtidspension, end tilfældet er med de gældende regler.

Enhedslisten henviser i øvrigt til hørings svarene fra Dansk Socialrådgiverforening og Kommunernes Landsforening, der begge peger på faren for, at mange ansøgere vil få afslag efter den foreslåede ordning.

Enhedslisten har stillet et ændringsforslag til regeringens forslag til ændring af § 17, stk. 4, der kan afbøde nogle af de mest negative konsekvenser af regeringens forslag, og – i lighed med tidligere lovgivning – åbne mulighed for at flere i den pågældende målgruppe vil kunne få mulighed for seniorførtidspensionering. Det ændrer dog ikke Enhedslistens grundlæggende modsætning mod lovforslaget som sådan.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (EL):

Til § 1

1) Det under *nr. 5* foreslåede § 17, stk. 4, affattes således:
 »Stk. 4. Personer i alderen fra 50 år til folkepensionsalderen kan ansøge om førtidspension (seniorførtidspension), når sociale og helbredsmæssige forhold taler for det. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at sådanne sager overgår til behandling om førtidspension på det foreliggende grundlag. Der iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle erhvervsevnen. Kommunalbestyrelsen kan dog indhente nye oplysninger til brug for sagens afgørelse og har pligt til at indhente en aktuel speciallægeerklæring, medmindre lægejournaler tydeligt dokumenterer alvorlig sygdom.«
 [Seniorførtidspension, når sociale og helbredsmæssige forhold taler for det]

2) Det under *nr. 5* foreslåede § 17, stk. 5, udgår.
 [Forslaget om, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om tilknytning til arbejdsmarkedet, udgår]

Af *social- og integrationsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af LA):

Til § 2

3) I § 2 indsættes som *stk. 3*:
 »Stk. 3. En sikringspligtig arbejdsgiver efter lov om arbejdsskadesikring kan ikke opsigte en forsikring på grund af en forhøjelse af præmien, som er begrundet i en forøgelse af udgifterne, der er en følge af vedtagelsen af denne lov.«

[Konsekvensændring af lov om arbejdsskadesikring]

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Formålet med ændringsforslagene er, at nedslidte, der med tilbagetrækningsreformen mister retten til efterløn, skal have et reelt alternativ. Regeringens forslag om seniorførtidspension erstatter på ingen måde efterlønnen til de nedslidte. På grund af de skrappe kriterier for at få tilkendt førtidspension, vil der være uendelig få af dem, der i dag har ret til efterløn, der vil have ret til seniorførtidspension. Endvidere vil regeringens forslag om, at sagen skal afgøres på det foreliggende grundlag, i de fleste tilfælde komme ansøgere til skade, jf. høringssvaret fra KL og undersøgelse fra

Ankestyrelsen, der viser, at 70 pct. af alle afslag på førtidspension er afgjort på det foreliggende grundlag.

Til nr. 3

Det foreslås, at det præciseres, at fremrykningen af forhøjelsen af folkepensionsalderen ikke medfører, at en sikringspligtig arbejdsgiver efter lov om arbejdsskadesikring kan opsigte en forsikring på grund af en forhøjelse af præmien, som er begrundet i en forøgelse af udgifterne, der er en følge af vedtagelsen af denne lov. Dette svarer til § 19, stk. 3, i lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Til lægspension og forskellige andre love. (Ændringer som følge af gradvis forhøjelse af efterløns- og folkepensionsalderen m.v.).

Orla Hav (S) Maja Panduro (S) Flemming Møller Mortensen (S) Jens Joel (S) Karen J. Klint (S) Rasmus Horn Langhoff (S)

Julie Skovsby (S) Marlene B. Lorentzen (RV) Liv Holm Andersen (RV) Andreas Steenberg (RV) Özlem Sara Cekic (SF) fmd.

Eigil Andersen (SF) Ida Damborg (SF) Finn Sørensen (EL) Pernille Skipper (EL) Hans Andersen (V)

Anne-Mette Winther Christiansen (V) nfmd. Louise Schack Elholm (V) Karen Ellemann (V) Martin Geertsen (V)

Eyvind Vesselbo (V) Fatma Øktem (V) Karin Nødgaard (DF) René Christensen (DF) Karina Adsbøl (DF)

Mette Hjerminde Dencker (DF) Simon Emil Ammitzbøll (LA) Thyra Frank (LA) Tom Behnke (KF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	9
Socialdemokratiet (S)	44	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	16	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1

Oversigt over bilag vedrørende L 22

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra social- og integrationsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 24/11-11 fra Foreningen Rejsearbejdere.dk vedr. foretræde
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Opdateret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Materiale til foretræde, fra Rejsearbejdere.dk
7	Materiale fra foretræde, fra Fødevarerforbundet NNF
8	Materiale fra foretræde, fra BUPL
9	Henvendelse af 9/12-11 fra Forsikring & Pension
10	Ændringsforslag, fra social- og integrationsministeren
11	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 22

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvor stor en andel af mænd henholdsvis kvinder der vil kunne opfylde kravet om 20 henholdsvis 25 års fuldtidsbeskæftigelse m.v., til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om forskel mellem kønnene i de enkelte uddannelses-/faggrupper giver anledning til revurdering af lovens ligestillingsmæssige konsekvenser, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvordan deltidsansattes timetal er indregnet i beregningen af mænds henholdsvis kvinders mulighed for at leve op til kravet på 20 henholdsvis 25 års tilknytning til arbejdsmarkedet, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvordan deltidsansattes timetal skal indregnes, når kravet om 20-25 timers fuldtidsbeskæftigelse skal dokumenteres af en ansøger, der har arbejdet på deltid, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvordan det sikres, at det er den deltidsansattes reelle timetal, der ligger til grund, og ikke et gennemsnit, som måske stiller den enkelte ringere, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvordan er regeringen kommet frem til, at der i 2015 vil være 2.700 på seniorførtidspensionsordningen m.v., til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om den statslige refusion af kommunernes udgifter til seniorførtidspensionen m.v., til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm., om seniorførtidspensionen bliver en reel mulighed for nedslidte personer m.v., til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå

- 9 Spm., om ministeren er enig i høringssvaret fra Kommunernes Landsforening m.v., til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om en beskrivelse af tilkendelseskriterierne i den gamle førtidspensionsordning, der var gældende før 2003, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om kommentar til henvendelse af 7/12-11 fra Rejsearbejdere.dk, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om kommentar til materiale fra Fødevarerforbundet NNF's foretræde d. 8/12-11, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om kommentar til materiale fra BUPL's foretræde d. 8/12-11, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvor stor den ekstra offentlige udgift til førtidspension skønsmæssigt vil være, hvis man giver ret til seniorførtidspension til personer på 60 år og derover m.v., til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvor stor den ekstra offentlige udgift til førtidspension skønsmæssigt vil være, hvis man giver ret til seniorførtidspension til personer, der har mistet mindst 50 pct. af deres arbejdsevne m.v., til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om kommentar til henvendelse af 9/12-11 fra Forsikring og Pension, til social- og integrationsministeren, og ministerens svar herpå